

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	9
8.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	17
9.	EKLER.....	45

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2018 Yılı Bütçe Gelirleri	4
Tablo 2: 2018 Yılı Ödenekler Tablosu.....	4
Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Niteliği Belli Olmayan İşler İçin Aktarılan Ödenekler Tablosu	28
Tablo 5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Ödenekler Tablosu	31
Tablo 6: Enerji Müsaadesi Alımında Enerji Nakli İçin İdarece Yaptırılan Trafo Kurulumu ve Diğer İşler Yapım Tablosu	39

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Çanakkale İl Özel İdaresinin Tahsili Sağlanamayan Gelirlerden Alacaklarının, Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında, Olduğundan Fazla Görünmesi
2. Çanakkale İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması
2. Nitelikleri İtibariyle Tahakkuku Tahsiline Bağlı Bütçe Geliri Olarak Yapılan Tahsilatların, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile İlişkilendirilmesi
3. Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi
4. Taşınır Mal Yönetmeliği Kapsamında Yapılması Gereken İş ve İşlemlerin Eksik veya Hiç Yapılmaması
5. 3213 Sayılı Maden Kanunu'na Göre İl Özel İdaresi Tarafından veya Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Nezdinde Takibi Yapılan Devlet Haklarına İlişkin Özel İdare Paylarının Sadece Tahsil Edilen Kısımlarının Muhasebeleştirilmesi, Tahsil Edilmeyen Kısımlarının ise Tahakkuk ve Takibinin Yapılmaması
6. Çanakkale İl Sınırları İçerisinde Özelleştirme Bedeli, Lisans İhale Bedeli ve Su Kullanım Bedeli Ödemeksizin Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması
7. 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Hüküm Gereği İl Genel Meclisinin Belirleyeceği Esaslara Uygun Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Sunacağı Yatırım Planı, Yıllık Çalışma Programı ve Uygulama

Projelerine Bağlı İşler Yerine Birliklerin Kullanacağı Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşleri Gibi Genel İfadelerle Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Ödenek Aktarılması

8. Köylere Hizmet Götürme Birliklerine, 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanunu'nun 18'inci Maddesinde ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı Maddesinde Öngörülmeýen Şekilde Aktarmalar Yapılması

9. Enerji Müsaadesi Alınabilmesi İçin Dağıtım Şirketince Yapılması Gereken Ancak Çeşitli Nedenlerle İdare Bütçesinden Karşılana Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

10. 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu Maddesi Gereğince Yapım İşlerinde Kesin Kabulden İtibaren Yüklenici ve Alt Yükleniciye Getirilen 15 Yıllık Sorumluluk Mükellefiyeti Gözetilmeden İl Özel İdaresi Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması

11. Akaryakıt İhalesinin Kısmi Teklife Açılmaması Suretiyle İhalede Rekabetin Sınırlandırılması

12. Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanması Zorunlu Olmasına Rağmen Sözleşme İmzalanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Çanakkale İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Bu itibarla il özel idareleri il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı olan il genel meclisi seçimiyle oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine göre İl Özel İdaresi, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânu, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kendi görev alanına giren sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların ildeki tüm yapım, bakım ve onarım işlerini kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarından aktarılan bu tür ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar il özel idarelerince tüm il sınırları içerisinde yapılabilmektedir.

10.07.2018 tarih 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97'nci maddesinde mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı bünyesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesinde de; mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak yeni kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yerel yönetimler hakkında verilen yetki ve görevlerin yanında, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığına verilen il özel idaresinin teşkilatı ve işleyişi üzerinde düzenleme, izin ve onay verme görev ve yetkileri halen devam etmektedir. Bu itibarla 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, il özel idarelerinin organlarının çalışma usulleri, norm kadrolarının belirlenmesi, üst yönetici olarak vali ve genel sekreterin atanması, idari denetimi, bütçe ve muhasebe sisteminin oluşturulması, borçlanma izni, işletme ve şirket kurulması ile yurtdışı ilişkilerin yürütülmesi konuları da İçişleri Bakanlığının vesayet denetimi altındadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İl özel idaresinin organları, il genel meclisi, il encümeni ve validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl Genel Meclisi" başlıklı 9'uncu maddesi gereğince, İl Genel Meclisi İl Özel İdaresinin karar organıdır ve ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur.

İl encümeni ise valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşan il özel idaresinin icra organıdır.

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Görev ve yetkileri, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 30'ncü maddesinde sayılan Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmektedir.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür.

İl özel idaresi teşkilatı 5302 sayılı Kanun'un verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde norm kadro ilke ve standartlarına göre oluşturulur. Bu itibarla Çanakkale İl Özel İdaresi memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak, teşkilatlandığı merkez ve tüm ilçelerde

verdiği hizmetleri;

Memur (657-4/A) olarak; 1 genel sekreter, 2 genel sekreter yardımcısı, 7 birim müdürü, 7 ilçe özel idare müdürü, 1 mali hizmetler uzmanı, 1 uzman, 1 hukuk müşaviri 18 şef, 3 muhasebeci, 4 bilgisayar işletmeni, 23 VHKİ, 8 memur, 1 kontrol memuru, 1 ambar memuru, 3 şoför, 1 avukat, 44 mühendis, 3 mimar, 14 tekniker, 3 teknisyen, 1 arkeolog, 2 çözümleyici, 1 programcı, 1 tabip, 1 veteriner hekim ile 5 hizmetli ve 1 bekçi,

Sözleşmeli personel (657-4/B) olarak; 1 avukat, 1 ekonomist, 5 mimar, 19 mühendis, 1 programcı, 1 sanat tarihçisi, 1 şehir plancısı, 2 teknisyen ile 1 veteriner sağlık teknikeri,

İşçi (657-4/D) olarak ise; 104 personel ile gerçekleştirmektedir.

Karar organlarından olan il genel meclisi de 34 üyeden oluşmaktadır.

Çanakkale İl Özel İdaresi İnsan Kaynakları Birim Müdürlüğünün personel durum tablosuna göre toplam 159 adet (2 adet kapanan Belediye personeli norm dışı olarak) memur kadrosu doludur.

İl Özel İdaresi finansman ve ortaklık açısından İller Bankası, tahsisli ödenekler ve mali istatistiklerin takibi açısından Hazine ve Maliye Bakanlığı, tahsil edilen taşınmaz kültür varlıkları katkı payı açısından belediyeler, madenlerin ruhsat, denetim ve gelirleri açısından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, üst yöneticileri açısından İçişleri Bakanlığı, köylere altyapı yatırımlarının götürülebilmesi açısından Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile bağlantı içerisinde olmakla beraber ilin mahalli ve müşterek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve İl Belediyesi ile de bağlantı ve ilişki halindedir.

1.3. Mali Yapı

Çanakkale İl Özel İdaresi, faaliyetlerini 2018 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Çanakkale İl Özel İdaresinin 2018 yılı bütçesiyle 99.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, 103.076.845,04 TL 2017 yılından devreden ödenek ve Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 281.308.557,19

TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 483.385.402,23 TL'ye ulaşmıştır.

Çanakkale İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2018 yılı gelir ve gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2018 Yılı Bütçe Gelirleri

Kodu	Gelir Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
01	Vergi Gelirleri	0,00	36.858,01
02	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.700.000,00	2.046.083,37
03	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	191.993.192,92
05	Diğer Gelirler	110.300.000,00	134.570.208,23
06	Sermaye Gelirleri	0,00	13.237.000,00
	TOPLAM Öz Gelir	112.000.000,00	137.360.823,16
	TOPLAM Genel Gelir	112.000.000,00	341.883.342,53

Tablo 2: 2018 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Önceki Yılandan Devreden Ödenekler (TL)	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler (TL)	Bütçe Ödeneği Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
99.000.000,00	103.076.845,04	281.308.557,19	483.385.402,23	3.735.636,46	374.998.075,02	104.651.690,75

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Kodu	Gider Türü	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gider (TL)
01	Personel Giderleri	20.265.000,00	44.956.258,31
02	Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	3.401.500,00	5.045.655,64
03	Mal ve Hizmet Alım Gideri	23.852.120,00	37.210.982,10
04	Faiz Giderleri	3.425.000,00	2.692.384,59
05	Cari Transferler	3.831.000,00	4.871.967,09
06	Sermaye Giderleri	32.124.308,00	137.160.973,77
07	Sermaye Transferi	5.567.222,00	143.059.853,52
	Yedek Ödenekler	6.533.850,00	0,00
	TOPLAM	99.000.000,00	374.998.075,02

Bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın, kurumun faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2018 yılı Faaliyet Giderleri 279.534.332,97 TL, Faaliyet Gelirleri 330.443.820,25 TL olup, Gelir Fazlası 50.909.487,28 TL olarak gerçekleşmiştir.

Çanakkale İl Özel İdaresinin Geleneksel El Sanatları Türk Anonim Şirketinde (GESTAŞ) %99,87 oranında hissesi bulunmaktadır. Çanakkale Organize Sanayi Bölgesinde %80 oranında, Biga Organize Sanayi Bölgesinde %84 oranında ve Ezine Gıda Organize Sanayi Bölgesinde de %86 oranında iştirak payları bulunmaktadır. Ayrıca Çanakkale İl Özel İdaresi Vilayetler Birliği üyedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Çanakkale İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Çanakkale İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2018 yılı denetimi kapsamında Çanakkale İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler;

uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmektedir.

Çanakkale Özel İdaresinin 2018 yılı denetimi çerçevesinde kurum iç kontrol sistemine ilişkin aşağıdaki belirleme ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Kurum iç kontrol sisteminin gerektirdiği yasal yükümlülükleri kısmen yerine getirmiştir. İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı kuşkusuz sadece yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi değil, aynı zamanda yönetim kademesi ve çalışanlarca da bu yükümlülüklerin benimsenmesine bağlıdır. Etik sözleşmelerin imzalanarak personelin dosyalarına konulması da bu alandaki farkındalığın varlığını göstermektedir.

Çanakkale İl Özel İdaresince Görev, Yetki ve Çalışma Yönergesi hazırlanması, kurumda yürütülen faaliyetler çerçevesinde iş tanımlarının yapılması, iş akış şemalarının çıkartılması, kurumun amaç ve hedeflerini engelleyecek riskleri belirleme ve bu kapsamda

“Risk Strateji Belgesi” hazırlanması çalışmalarına başlanması ve bu çalışmaların devam ediyor olması risk yönetimi açısından önemli bir gelişmedir.

Üst yöneticinin onayıyla “İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu” kurulmuştur. Ancak İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planları düzenli olarak güncellenmemekte ve eylemlerin gerçekleşme sonuçları izlenmemektedir.

Özel İdarede iç denetçi kadrosu olmasına rağmen bu kadrolara atama yapılmamış ve İç Denetim Birimi oluşturulmamıştır.

Özel İdarece kısmen eksikleri bulunmakla birlikte, mevzuat gerekliliklerine uygun olarak hazırlanan Stratejik Plan, yıllık uygulama planını içeren Performans Programı ile kurumun faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren İdare Faaliyet Raporlarının varlığı performans yönetimi sistemini oluşturan önemli adımlardandır. Kurum, idare bütçesini stratejik plan ve programa uygun olarak hazırlamakta, stratejik planda yer alan amaçlar ve bu amaçlara yönelik hedef ve faaliyetlerini, bütçe kaynaklarını gözeterek belirlemektedir.

Söz konusu tespitler ışığında, kurum daha iyi bir yönetim oluşturma yolunda adım atmasına rağmen. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının düzenli olarak güncellenmemesi, eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmemesi, kurumsal risklerin belirlenerek alınacak önlemlerin hayata geçirilmemesi, iç denetçi kadrosu olmasına rağmen bu kadrolara atama yapılmaması ve İç Denetim Birimi oluşturulmaması, İç Kontrol Sisteminin işlerliği açısından problem oluşturmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çanakkale İl Özel İdaresinin 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Çanakkale İl Özel İdaresinin Tahsili Sağlanamayan Gelirlerden Alacaklarının, Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında, Olduğundan Fazla Görünmesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 121 Gelirlerden Takipli

Alacaklar Hesabını açıklayan “Hesabın niteliği” başlıklı 89’uncu maddesinde;

“1) Bu hesap, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılır.”

denilmekte, “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 90’ncı maddesinin 1/a bendinde takibe alma işlemleri;

“1) İlgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış alacaklar, düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile gelirlerden takipli alacaklar hesabına borç, ilgisine göre gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden tecilli ve tehirlî alacaklar hesabına alacak kaydedilerek takip kayıtları yapılır. İlgili servislerce takibe alma işlemi gün sonuna kadar muhasebeye bildirilir.”

Aynı maddenin 1/b bendinde de takipli alacakların terkin işlemleri;

“1) Bu hesapta kayıtlı tutarlardan terkin edilenlere ilişkin düzeltme ve iade belgeleri muhasebeye gönderildiğinde, her bir düzeltme ve iade belgesi için düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle veya düzeltme ve iade belgelerinin ekli olduğu günlük icmal listesine göre düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle yevmiye kayıtlarına kaydedilir ve terkin edilen tutarlar kayıtlardan çıkarılır.” şeklinde açıklanmaktadır. Bu hükümden hareketle takibe alınması öngörülen alacakların öncelikle 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında tahakkuk kaydının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tahakkuku yapıp tahsil edilemeyen gelirlerden alacakların ise 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabından 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alınarak alacağın tahsilinin riskli duruma dönüştüğü muhasebe servisinin bilgisine sunulmalıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 16’ncı maddesinde; *(1) Gelirlerin tarh, tahakkuk, tahsil iş ve işlemlerinden sorumlu olan görevliler bu işlemlerin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.*” denilerek bu hususta görevlilerin takip yükümlülüğünü hüküm altına almıştır.

Çanakkale İl Özel İdaresinin gelirleri İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü, Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü ile Muhasebe Müdürlüğü bünyesinde tahakkuk edip bankalar üzerinden tahsil olunmaktadır. İdarenin 2018 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarında 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar

Hesabında 4.238.542,16 TL tutarında takipli gelir alacağı kayıtlıdır. Aynı hesap 2015 yılı sonunda 2.095.479,96 TL, 2016 yılı sonunda 3.195.534,57 TL, 2017 yılı sonunda 4.045.304,54 TL bakiye ile ertesi yıla devrolunmuştur. Bu bilgilerden hareketle Çanakkale İl Özel İdaresinin tahsili sağlanamayan gelir alacaklarının sürekli ve nitelikli olarak arttığını söylemek mümkündür.

120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile tahakkuku gerçekleştirilip, vadesinde tahsil olunamadığından 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına yansıtılan gelir alacakları ile ilgili olarak Çanakkale İl Özel İdaresinin muhasebe kayıtlarında;

A) Gelir tahakkuku olarak geçmiş yıllarda birim müdürlüklerinden muhasebe müdürlüğüne aktarılan kimi tahakkuk bilgilerinde, borçlunun kimlik bilgilerini doğrulayan vatandaşlık numarası ya da vergi numarası gibi bilgiler ya da tahakkuk eden gelirin tahsil vadesini belli eden tebligat tarihi gibi bilgilerin yer almadığı, (örneğin para cezaları)

B) Birim müdürlüklerinden muhasebe müdürlüğüne bildirilmesi gereken kimi gelir tahakkuklarının bildirilmediği, (örneğin taşınmaz kiralari gibi)

C) İlçe özel idarelerinde il özel idaresi adına yapılan kimi tahsilatların il özel idaresi muhasebe birimine bildirilmediği,

D) 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17'nci maddesinin (6) ıncı fıkrası hükümlerince, borçlu tarafından kanun yoluna başvurma süresinden önce ödenen idari para cezalarına uygulanan dörtte bir oranındaki indirim dolayısıyla, toplam tahakkuk tutarı 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile muhasebe kayıtlarına alınmış bu gelirlerden kalan dörtte bir oranındaki indirim tutarının muhasebe kayıtlarında bir taraftan bu hesaptan düşülmesi, diğer taraftan gelirlerden terkin işleminin yapılması gerekirken, bu işlemin yapılmadığı, (A) bendinde açıklandığı üzere tebligat tarihi muhasebe biriminin bilgisinde olmadığından bu kaydın gerçekleştirilmesinde tereddüte düşüldüğü,

E) (D) bendinde açıklanan nedenlerle 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında bekleyen dörtte bir oranındaki tutarların hala tahsili sağlanamayan gelir alacakları olarak 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarıldığı,

F) (A) bendinde açıklanan nedenlerle tahakkuk tarihi kesin olarak tespit edilemeyen gelir alacaklarına uygulanacak gecikme zammı veya faizinin tayininde güçlük çekildiği,

G) A) bendinde açıklanan nedenlerle tahakkuk tarihi kesin olarak tespit edilemeyen

gelir alacaklarından zamanaşımına uğrayanların tespitinin güçleştiği, görülmüştür.

Bahse konu işlemler nedeniyle bir taraftan 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı olduğundan fazla görünürken, diğer taraftan tahakkuk kaydı gerçekleştirilerek 600 Gelirler Hesabına kaydolunan gelirlerden, yukarıda (D) bendine konu olan indirim nedeniyle terkinin gerekenlere bu işlem yapılmadığından 600 Gelirler Hesabı da olduğundan fazla sonuç vermektedir. Dönem sonunda 600 Gelirler Hesabının yansımaları sonucu oluşacak faaliyet sonuçlarını gösteren 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı, faaliyet sonuçları hesabının bakiyeleri üzerinden hesaplanan ve dönem faaliyet sonucunu gösteren 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ya da 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-) da aynı miktarlarda fazla ya da eksik sonuç üretmektedir.

Diğer taraftan yukarıda (B) bendinde belirtildiği üzere muhasebe müdürlüğüne bildirilmesi gerekip de bildirilmeyen bir kısım gelir tahakkuklarından tahsili sağlanamayanların da bulunabilme ihtimali 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının eksik işlem görme ihtimalini yaratmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Çanakkale İl Özel İdaresinin yılsonunda düzenlenen mali tabloları üzerinde, tahakkuk etmiş olmakla birlikte tahsili gerçekleştirilemediğinden takipli alacağı dönüşmüş gelir alacaklarını göstermesi gereken 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ve 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı (idare 2018 yılı sonunda olumlu faaliyet sonucu vermiştir) gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; (A) Gelir tahakkuku olarak geçmiş yıllarda birim müdürlüklerinden muhasebe müdürlüğüne kimi tahakkuk bilgilerinde borçlunun kimlik bilgilerini doğrulayan vatandaşlık numarası ya da vergi numarası gibi bilgiler ya da tahakkuk eden gelirin tahsil vadesini belli eden tebligat tarihi gibi bilgilerin yer almasının sağlanacağı,

(B) Birim müdürlüklerinden muhasebe müdürlüğüne bildirilmesi gereken gelir tahakkuklarının sistem üzerinden bildirilmesinin sağlanacağı,

(C) İlçe Özel İdarelerinde il özel idaresi adına yapılan tahsilatların il özel idaresi muhasebe birimine bildirilmesinin sağlanacağı,

(D) Borçlu tarafından kanun yoluna başvurma süresinden önce ödenen idari para cezalarına uygulanan dörtte bir oranındaki indirimin ve borçlulara yapılan tebligatların

tarihlerinin muhasebe birimine bildirilmesinin ve ilgili hesaplardan dörtte bir indirimlerin düşülmesinin sağlanacağı,

(E) 120 Gelirlerden Alacaklar hesabında bekleyen ve yukarıda (D) bendinde belirtilen dörtte bir oranındaki tutarların tahsili sağlanamayan gelir alacakları olarak hesaplara aktarılmasının önleneceği,

(F) Gelir alacaklarına gecikme zammı veya faizinin net olarak tayin edilebilmesi ve uygulanabilmesi için tahakkuk tarihinin kesin olarak tespit edilmesinin sağlanacağı,

(G) İl Özel İdaresinin gelir elde eden Müdürlüklerinin bu gelirlerle ilgili tahakkuk tarihlerini sisteme girerek zaman aşımına uğraması gereken alacakların kesin olarak tespit edilmesinin sağlanacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bulgu konusu hususla ilgili olarak idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2018 yılı mali tablolarında 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ve 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile ilgili hata devam etmektedir.

BULGU 2: Çanakkale İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslarla ilgili olarak 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır. 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olan bu Yönetmelik 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede Yönetmelik’te öngörülen kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar ve cins olarak kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca kayıt altına alınan taşınmazların sadece bir kısmı ilgili varlık hesaplarında kayıt altına alındığından kamu idareleri mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması da sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile

değiştirilmiştir.

Buna göre Yönetmelik'in değişik 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”* hükmü getirilmiştir.

Yine söz konusu 5'inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada da kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Taşınmaz kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra bu kayıtlar muhasebe birimlerine gönderilerek ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi sağlanacaktır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde maddi duran varlıkların hesaba alınması ile ilgili işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu idarelerince taşınmazların envanterinin yapılmasına tüm taşınmazların tespiti ile başlanması gerekmektedir. Ancak taşınmazın tapudaki kayıtları ile mevcut kullanım şeklinde farklılıklar olabilmektedir. Örneğin tapuda arsa olarak kayıtlı bir taşınmazın üzerine okul inşa edildiği halde kayıtlara bu durum yansımamış olabilmektedir. Tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekillerinin uyumlu hale getirilmesi işlemi cins tashihi olarak nitelendirilmekte olup, bu işlem kamu idarelerinin başvurusu üzerine tapu idarelerince gerçekleştirilmektedir. Ancak burada imar ve iskân izni ile ilgili sorunların yanı sıra ciddi bir harç bedeli ödenmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Harç bedeli ödenmesi konusunda kamuya bu kapsamda bir muafiyet sağlanmadığı için de bu zorunluluklar yerine getirilememektedir.

Bu konudaki sorunun çözülebilmesi için Yönetmelik'in “Cins Tashihlerinin Yapılması” başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında aynen *“Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.”* hükmü getirilmiştir. Bu hükümle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların kamu idarelerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarda gösterilmesine öncelik verilmiştir. Böylece kamu

idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasıyla ilgili kriterler bu şekilde olmakla birlikte yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.06.2014 ile tüm işlemlerin yerine getirilmesi için tanınan süre olan 31.12.2016 tarihine kadar olan geçiş sürecinde de idarelere yapılması gereken bazı görevler verilmiştir.

Buna göre söz konusu Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemede;

"(1) Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınuncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/09/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 01/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır." denilmektedir.

Düzenleme ile ilgili ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayınlanan "Taşınmaz Envanteri" konulu genel yazılarında yer verilse de birçok kamu idaresi tarafından 01.10.2014 tarihi itibarıyla yapılması gereken işlemler yapılamamıştır.

Sonuçta kamu idarelerince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet, rayiç ya da iz bedellerinin tespiti ile muhasebe birimlerince ilgili varlık hesaplarına kayıt ve güncelleme işlemlerinin tamamlanması

gerekmekte iken 17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 06.02.2017 tarih ve 2017/9854 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile mezkûr Yönetmelik’in geçici 1’inci maddesinin 2’inci fıkrasında yer alan 31.12.2016 ibaresi 31.12.2017 şeklinde değiştirilmiş ve 01.01.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu madde metni “(2) Yönetmeliğin 5’inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanır.” şeklinde olup, ek süre Yönetmelik’in sadece 5’inci maddesinde yer alan taşınmazların değer tespiti ile ilgili işlemler için verildiğinden taşınmazların mevcut kullanım şekliyle kayda alınması ve varlık hesaplarına kaydedilmesinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan ve 31.12.2017 tarihinde de halen yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri uyarınca Çanakkale İl Özel İdaresinde şu hususlar tespit edilmiştir.

Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına toplam 71.594.828,04 TL tutarında taşınmaz kaydı yapıldığı, Emlak ve İstimlak Müdürlüğünce hazırlanan Taşınmaz İcmal Cetvelinde ise toplam 35.064.446,19 TL tutarında taşınmaz kaydının bulunduğu, ancak, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü kayıtlarında bulunup Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına alınmayan 16.086.133,20 TL tutarında, Mali Hizmetler Müdürlüğü muhasebe kayıtlarında bulunup Emlak ve İstimlak Müdürlüğü kayıtlarında yer almayan toplam 52.616.515,05 TL tutarında, taşınmazların bulunduğu, diğer yandan, taşınmazlar konusunda fiili durum ile kaydi durumun birbiri ile uyumsuz olduğu, tespit edilmiştir.

Ayrıca İl Milli Eğitim, İl Sağlık, İl Gençlik Hizmetleri ve Spor, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri gibi diğer kurumlar adına inşaatları yapılan ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilen okul, spor salonu, kültür merkezi, sağlık ocağı gibi binaların Çanakkale İl Özel İdaresi muhasebe kayıtlarına alındığı, tespit edilmiştir. Oysa bu binalara ait inşaatlar tamamlandıktan sonra binaların ilgili İl Müdürlüklerine teslimi yapılmalı, aynı zamanda Çanakkale İl Özel İdaresi muhasebe hesaplarından fiilen teslimi yapılan binalar düşülmeli, diğer yandan ilgili İl Müdürlüklerinin, fiilen teslim aldıkları binaları muhasebe kayıtlarına almaları konusunda yazı ile bilgilendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Bu tespitler ışığında Çanakkale İl Özel İdaresine ait taşınmazların, 31.12.2018 tarihi itibari ile envanterinin tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2018 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251

Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Çanakkale İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanterinin tamamlanarak, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanacağı ve ilgili hesaplardaki hatalı durumun düzeltileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Çanakkale İl Özel İdaresine ait taşınmazların, envanterinin henüz tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2018 yılı mali tablolarında yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59 Dönem faaliyet sonuçları hesap grubunu açıklayan 360'ıncı maddesinde;

“(1) Bu hesap grubu, dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

(2) Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)”

denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğine, niteliğine göre de faaliyet sonucunun ilgili hesaba kaydedileceğine açıklık getirilmiştir.

Ancak Çanakkale İl Özel İdaresi 2018 yılı Bilançosu incelendiğinde, kurumun birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet

sonucu ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet sonucunun karşılıklı mahsubu gerçekleştirilmeden hem 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı görülmüştür. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan sonucun aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olamayacağından, Çanakkale İl Özel İdaresi 2018 yılı Bilançosunda 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada gösterilmesinin yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının Bilançoda birlikte yer alması: Çanakkale İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-içişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, söz konusu sistemin sene sonunda otomatik olarak 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabını 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabına devretmek suretiyle kapatılmasını sağlamalı ve böylece bilançoda bu hesaplardan sadece birinin yer alması sağlanmalıdır. Konu Bakanlık Bilgi İşlem Dairesi ile şifahi olarak görüşülmüş olup, bundan böyle sistemin söz konusu işlemi otomatik olarak yapacağı yönünde bilgi edinilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-içişleri sisteminin olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçlarını bilançoda bir arada göstermesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2018 yılı mali tablolarında 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 48'inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacına yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem

ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında, bu sistem hatalarının söz konusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Nitelikleri İtibariyle Tahakkuku Tahsiline Bağlı Bütçe Geliri Olarak Yapılan Tahsilatların, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile İlişkilendirilmesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini düzenleyen-Hesabın Niteliği" başlıklı 86'ncı maddesinde; Gelirlerden Alacaklar Hesabının mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Bu hesaba ilişkin işlemlerin düzenlendiği aynı Yönetmelik'in 87'nci maddesinin 1 /a-1 bendinde; "... Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatlar, bu hesapla ilişkilendirilmez." denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin yukarıya alınan 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilgili düzenlemelerine göre 2018 yılı içerisinde tahsil edilen ve tahsil edildiği anda muhasebe kaydı yapılan merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile faiz gelirlerinin, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Ancak Çanakkale İl Özel İdaresi 2018 yılı hesabı incelendiğinde, 2018 yılı içerisinde tahsil edilen 127.206.223,61 TL tutarındaki merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile mevduat faiz gelirlerinin, aynı muhasebe işlem fişleri üzerinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına hem borç hem de alacak kaydedilerek bu hesapla ilişkilendirildiği, gelirlerinin tahsili aşamasında tahakkukunun yapıldığı, dolayısı ile

nitelikleri itibariyle tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile mevduat faiz gelirlerinin, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmesinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 87'nci maddesinin 1/ a-1 bendine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile mevduat faiz gelirlerinin, aynı muhasebe işlem fişleri üzerinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile bundan böyle ilişkilendirilmeyeceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nitelikleri itibariyle tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatların, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmemesi gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-içişleri analitik muhasebe programı tarafından söz konusu tahsilatların otomatik olarak 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedilmesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2018 yılı mali tablolarında 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 3: Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün, 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazılarında, taşınmazlardan kiraya verilenler için 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının, bu taşınmazlardan elde edilecek toplam kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği ve bu hesapların yardımcı hesap kayıtlarının yazı Eki 2'de açıklandığı belirtilmiştir.

Söz konusu Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında;

“1-Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil

edileceği yıllara göre 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.

2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.

3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir.

...”

denilmekte ve yazı ekinde örnek muhasebe kayıtlarına yer verilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabını açıklayan 475'inci maddesinde de; “(1) Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır.” denilmekte, devamında da 476'ncı madde olarak hesabın işleyişine açıklık getirilmektedir.

Her ne kadar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilmemiş de olsa 2018 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı hesap kodları arasında sayılmıştır.

Çanakkale İl Özel İdaresinin mülkiyetinde olan gayrimenkullerden kiraya verilenlerin Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan hesap kodları itibariyle muhasebe kayıtlarında yer alması hem Yönetmelik'in hem de Muhasebat Genel Müdürlüğünün yazıları gereğidir. Ancak bu mülklerin kiralanmasına ilişkin işlemler muhasebe kayıtlarına yansıtılmamıştır.

Kiraya verilen duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden anılan hesaplarda takip edilmemesi nedeniyle Çanakkale İl Özel İdaresinin yıl içinde ve yılsonunda düzenlenen mali tablolarında 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle kiraya verilen duran varlıkların kira bedellerinin ilgili hesaplarda takip edilmesinin sağlanacağı, böylece yıl sonunda düzenlenen mali tablolarda 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabının yer alacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bulgu konusu hususla ilgili olarak idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2018 yılı mali tablolarında 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı ile ilgili hata devam etmektedir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Taşınır Mal Yönetmeliği Kapsamında Yapılması Gereken İş ve İşlemlerin Eksik veya Hiç Yapılmaması

Harcama yetkilileri, taşınır kontrol yetkilileri ve taşınır kayıt yetkilileri ile birlikte sorumlu buldukları ambarlarda yapılan fiili ve fiziki denetimlerde, Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında yapılması gereken iş ve işlemlerin eksik veya hiç yapılmadığı tespit edilmiş, yapılan tespitler tutanağa bağlanmış ve tutanakların birer nüshası İdareye işlem yapılmak üzere teslim edilmiştir.

Yapılan fiili ve fiziki denetimler sonucunda, taşınır sayım ve döküm cetvellerine göre;

- Pek çok malzemenin olması gereken miktardan eksik veya fazla olduğu,
- Ambarlarda fiilen bulunan ancak taşınır kayıtlarında yer almayan bazı taşınırların bulunduğu,

tespit edilmiştir.

Yapılan tespitler neticesinde, taşınır giriş işlemlerinin, taşınır çıkış işlemlerinin, sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler ile devir teslim işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun olarak yapılmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Çanakkale İl Özel İdaresine ait ambarların fiili ve fiziki kayıtlarında Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerinin uygulanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Taşınır giriş işlemlerinin, taşınır çıkış işlemlerinin, sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler ile devir teslim işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun olarak yapılması hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup bulgu konusu tespitlerin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: 3213 Sayılı Maden Kanunu'na Göre İl Özel İdaresi Tarafından veya Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Nezdinde Takibi Yapılan Devlet Haklarına İlişkin Özel İdare Paylarının Sadece Tahsil Edilen Kısımlarının Muhasebeleştirilmesi, Tahsil Edilmeyen Kısımlarının ise Tahakkuk ve Takibinin Yapılmaması

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde Devlet Hakkı "*Maden istihracı ile sağlanacak gelirden devlet payına düşen kısım*" şeklinde tanımlanmıştır. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre, aynı Kanun'un 2'nci maddesinde belirtilen I-a grubu madenler (İnşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl) için maden alanları il özel idaresince ihale edilerek işletme ruhsatı verilmektedir. I-a Grubu hariç diğer madenler için Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne işletme ruhsatı verilmektedir. I-a grubu madenlerden alınacak devlet hakkının takibi işletme ruhsatını veren il özel idarelerince yapılmaktadır.

I-a Grubu dışındaki madenler ile ilgili olarak Maden Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne, ruhsat verdiği madenlerle ilgili olarak ruhsat sahiplerince her yıl Nisan ayının sonuna kadar işletme faaliyet raporlarının verilmesi, işletme faaliyet raporlarındaki hasıllara göre de söz konusu 14'üncü maddede saptanan oranlara göre bulunacak "Devlet Hakkı"nın her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahipleri tarafından yatırılması gerekmektedir.

Yine aynı Kanun'un 14'üncü maddesine 10.06.2010 tarih ve 5995 Sayılı Kanunla getirilen ek fıkrada; "*Ruhsat sahibi tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25'i il özel idare payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25'i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50'si de Hazine hesabına yatırılır.*" denilerek madenlerden sağlanacak "Devlet Hakkı"nın kamu gelirleri olarak nasıl pay edileceği açıklanmıştır.

Bu açıklamalardan hareketle il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasıllarından hesaplanacak devlet hakkı üzerinden il özel idaresi payı

olarak tahsil edilmesi gereken tutarların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün bilgisinde olduğu, dolayısıyla il özel idaresi payı olarak tahsil ve takibi yapılması gereken maden gelirlerine ilişkin bilginin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden temin edilerek idarece takibinin yapılması gerektiği açıktır.

Çanakkale İl Özel İdaresi Ruhsat Denetim Müdürlüğünce, I-a grubu madenlerden alınacak devlet haklarının takibinin I-a grubu maden işletmelerinden alınan işletme faaliyet raporları vasıtası ile yapıldığı tespit edilmiştir.

Ancak, I-a grubu madenlerden alınması gereken devlet haklarına ilişkin, Ruhsat Denetim Müdürlüğünce her hangi bir tahakkuk işlemi yapılmadığı ve tahakkuklara ilişkin bilgilerin Mali Hizmetler Müdürlüğüne bildirilmediği görülmüştür. Bu nedenle tahakkuk işlemleri yapılmayan ve süresinde ödenmeyen devlet haklarına ilişkin muhasebe kayıtlarında her hangi bir bilgiye ulaşılamamış, madenlere ilişkin ruhsat yenilenene kadar da herhangi bir takibat işlemine rastlanılmamıştır. Muhasebe kayıtlarına ve mali tablolara sadece firmalarca yatırılan devlet hakları yansıtılmıştır.

2018 yılına ait I-a grubu dışındaki madenlerden alınacak devlet haklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden tahakkuk listesi istenmiş ancak, yatırılmayan devlet haklarına ilişkin Ruhsat Denetim Müdürlüğünce her hangi bir işlem yapılmamıştır. Madenlerden alınan devlet haklarına ilişkin işlemlerin incelenmesi sırasında 2010 yılına ait devlet haklarının 2018 yılında tahsil edildiği, 2010-2018 yılları arasında herhangi bir işlem yapılmadığı, I-a grubu dışındaki madenler için de muhasebe kayıtlarına ve mali tablolara sadece firmalarca yatırılan devlet haklarının yansıtıldığı tespit edilmiştir.

Dolayısıyla il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu ve I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin tahakkuk ve takip işlemlerinin usulüne uygun yapılmaması nedeniyle Çanakkale İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından takip edilmesi gereken tutarların muhasebe kayıtlarından tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu ve I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına

ilişkin tahakkuk ve takip işlemlerinin ilgili birimce usulüne uygun olarak yapılacağı, böylece devlet hakkı payı alacaklarının muhasebe kayıtlarından tespit ve takibi sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak İl sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu ve I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin tahakkuk ve takip işlemlerinin usulüne uygun yapılmaması nedeniyle Çanakkale İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından takip edilmesi gereken tutarların muhasebe kayıtlarından tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu paylara ilişkin tutarlar 2018 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin 3213 Sayılı Maden Kanunu'na göre hesaplanan devlet hakkı ve özel idare paylarının Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde takibinin sağlanacağını beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Çanakkale İl Sınırları İçerisinde Özelleştirme Bedeli, Lisans İhale Bedeli ve Su Kullanım Bedeli Ödemeksizin Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "Ödeme Zamanı" başlıklı 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

"(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/16 md.) Elektrik üretimi lisans harçları her yıl kurumlar vergisi beyannamesi verme süresi içerisinde verilen bildirim üzerine, elektrik üretim faaliyetlerinden elde edilen gayrisafi iş hasılatı esas alınarak tahakkuk ettirilir, tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ edilmez ve mayıs ayı içerisinde ödenir. Genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarından hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim lisans harçlarının %90'ı, haziran ayının sonuna kadar, hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretimi yapan tesisin bulunduğu yerin il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde büyükşehir belediyesine aktarılır. Hesaplanarak aktarılan bu tutarlar, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre belediyelere ve il özel idarelerine

ayrılacak payların hesabında matraha dâhil edilmez.” hükümleri yer almaktadır.

Harçlar Kanunu’na ait (8) Sayılı Tarifenin “Elektrik Üretimi Lisans Harçları” başlıklı (XV)’inci fıkrasında da;

“1-Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Lisansı (Her Yıl İçin): Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunanların (Kamu Kuruluşları hariç) bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden (Binde 15) (Üreticilerin kendi ihtiyaçları için kullandıkları elektriğin bedeli gayrisafi iş hasılatına dâhil edilmez.)”denilerek tahsil edilecek olan elektrik üretimi lisans harcı oranı belirlenmiştir.

Dolayısı ile özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin Harçlar Kanunu’na ait (8) Sayılı Tarifeye göre her yıl için bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden binde 15 oranında elektrik üretimi lisans harcını mayıs ayı içerisinde bağlı bulunduğu vergi dairesine ödemesi gerekir. Harçlar Kanunu’nun 113’üncü maddesinin 2’nci fıkrasına göre de tahsil edilip genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarının %90’ının haziran ayının sonuna kadar tesisin bulunduğu ilin il özel idaresine veya büyükşehir belediyesine yatırılması gerekmektedir.

Ancak Çanakkale İl Özel İdaresi 2018 yılı hesabının incelenmesi sırasında, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne Çanakkale il sınırları içerisinde özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin tespitinin yapılmadığı görülmüştür.

Çanakkale il sınırları içerisinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelere ait bilgilerin, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113’üncü maddesinin 2’nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)’inci fıkrası kapsamına girip girmediğinin ve özel idareye aktarılması gereken payın tespit ve takibinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Çanakkale il sınırları içerisinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelere ait bilgilerin, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113’üncü maddesinin 2’nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)’inci fıkrası kapsamına girip

girmediyinin araştırılacağı ve özel idareye aktarılması gereken payların tespit ve takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, Çanakkale il sınırları içerisinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelere ait bilgilerin, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünce araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)'inci fıkrası kapsamına girip girmediyinin araştırılacağını ve özel idareye aktarılması gereken payın tespit ve takibinin yapılacağını bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Hüküm Gereği İl Genel Meclisinin Belirleyeceği Esaslara Uygun Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Sunacağı Yatırım Planı, Yıllık Çalışma Programı ve Uygulama Projelerine Bağlı İşler Yerine Birliklerin Kullanacağı Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşleri Gibi Genel İfadelerle Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Ödenek Aktarılması

5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasında; *“İl özel idaresi bütçe gelirlerinin ne kadarının köylere hizmet götürme birliklerine aktarılacağı, köylere hizmet götürme birliklerinin sunacağı yatırım plânı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il genel meclisince kararlaştırılır.”* hükmü yer almaktadır.

Bu ödenek aktarımları 5302 sayılı Kanun'un giderlerle ilgili 43'üncü maddesinin (e) fıkrasında belirtildiği üzere *“İl genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar”* olarak açıklanan ve il özel idaresi bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan aktarmalardır. Ancak bu nitelikteki ödenek aktarımlarının ilkelerinin belirlenmesi ve bu esaslar çerçevesinde Köylere Hizmet Götürme Birliklerince (KHGB) il özel idaresine yatırım planı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerinin sunulması gerekmektedir. Ancak bu çerçevede proje bazında ödenek aktarımı yapılabilecektir. Bu nedenle KHGB'lerine bu kapsamda yapılan aktarmaların protokollerinde genel ifadeler kullanılması ve birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımları ile yapım işleri gibi gerekçelerle aktarma işlemine dayanak oluşturulması yerine, somut projelerin belirtilmesi gerekmektedir.

Çanakkale İl Özel İdaresi bütçesinden 5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin

beşinci fıkrası hükmüne uygun olmayan 830.000,00 TL tutarında aktarmalar yapılmış olup, bunlar aşağıdaki listede yer almaktadır.

Tablo 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Niteliği Belli Olmayan İşler İçin Aktarılan Ödenekler Tablosu

Yevmiye Tarihi	Yevmiye No	Birliğin Adı	Açıklama	Tutar
19.01.2018	229	MERKEZ KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	200.000,00
19.01.2018	222	AYVACIK KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	60.000,00
19.01.2018	221	BAYRAMIÇ KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	60.000,00
19.01.2018	223	BİGA KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	100.000,00
19.01.2018	225	ÇAN KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	75.000,00
19.01.2018	224	ECEABAT KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	50.000,00
19.01.2018	220	EZİNE KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	60.000,00
19.01.2018	226	GELİBOLU KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	80.000,00
19.01.2018	227	LAPSEKİ KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	60.000,00
19.01.2018	228	YENİCE KHGB	Birliklerin kullanacağı mal ve hizmet alımı ile yapım işi için	85.000,00
			TOPLAM:	830.000,00

Kamu idaresi cevabında; "5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasında; "İl Özel İdaresi Bütçe Gelirlerinin ne kadarının Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılacağı, köylere hizmet götürme birliklerinin sunacağı yatırım planı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il genel meclisince kararlaştırılır" hükmü yer almaktadır. İl Genel Meclisimiz bütçe hazırlık çalışmaları sırasında Birliklerin yatırım programları, yıllık çalışma programlarına göre tespitlerde bulunmakta ve bütçemizin ilgili kalemlerine söz konusu ödenekleri bu çalışmalar sonucunda koymaktadır. Her Meclis üyesi kendi ilçesinde Birlik eliyle yapılacak işleri ayrı ayrı belirtmekte ve ilçelere göre ödenek tasnifi bu doğrultuda yapılmaktadır. Ödeneklerin bütçenin yapımı sırasında öngörüldüğü gibi ilgili birliklere aktarılmasına müteakip uygulama projelerine göre söz konusu ödenekler yatırım hizmetlerinde kullanılmaktadır.

KHGB'ne yapılan aktarmaların protokollerinde genel ifadelerin kullanılmasına ve somut projelerin belirtilmesine özen gösterilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, Köylere Hizmet Götürme Birliklerine yapılan aktarmaların protokollerinde genel ifadelerin kullanılmasına ve somut projelerin belirtilmesine özen gösterileceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine, 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanunu'nun 18'inci Maddesinde ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı Maddesinde Öngörülmeyen Şekilde Aktarmalar Yapılması

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun, "Köylere hizmet götürme birlikleri" başlıklı 18'inci Maddesinin 5793 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesi ile değişik üçüncü fıkrasında;

"Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir."

denilmek suretiyle söz konusu birliklere yapılacak aktarmalarla ilgili esaslara dair bir düzenleme yapılmıştır.

Bu hükümden hareketle birliklere bu nitelikte kaynak aktarımı yapılabilmesi için gereken şartlar şöyledir:

1- Köye yönelik hizmetlere ilişkin olarak sayılan yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, kullanma suyu ve kanalizasyon yatırımları için aktarma yapılabilir.

2- Merkezi İdare Kuruluşları ve İl Özel İdareleri bu hizmetler için kendi bütçelerinde ödenek ayırmış olacaktırlar.

3- Bu aktarmalar merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakan, İl özel idarelerinde valinin onayıyla yapılacaktır.

4-Bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamayacaktır.

Ancak yapılan denetimlerde köye yönelik olmayan hizmetlerle ilgili yatırımlar için de aktarmalar yapıldığı belirlenmiştir.

Kanun koyucunun amaçları bu şekilde düzenlenmekle birlikte bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarınca il özel idaresine aktarılan ödeneklerin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarıldığı da gözlemlenmiştir.

5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesinde;“(*Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.*) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereğince merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan ödeneklerin ikinci kez de il özel idarelerince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasını bu kapsamda kabul etmek mümkün değildir. Çünkü merkezi idare kuruluşlarının 6'ncı madde kapsamında yapacakları kaynak aktarımı, bizzat bu kuruluşların köye yönelik hizmetlerden olma şartı da bulunmayan her türlü yatırımlarına ait ödeneklerin aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Oysa 5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi kapsamında sayılan işlerle ilgili olarak yapılacak ödenek aktarımlarının il özel idaresi aracılığı olmadan ve doğrudan doğruya birliğin kendisine yapılması gerekmektedir

Ayrıca Çanakkale İl Özel İdaresince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılan kaynaklardan aşağıdaki tabloda belirtilenlerin ihaleleri Köylere Hizmet Götürme Birlikleri tarafından yapılmasına rağmen kontrollük hizmetleri Çanakkale İl Özel İdaresi Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Dolayısı ile söz konusu aktarmalar sonucunda yapılan harcamaların 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu kapsamından çıkarıldığı düşünülmektedir.

Tablo 5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Ödenekler Tablosu

Sıra No	İşin Adı	Sözleşme Bedeli	İhale Makamı	Kontrollük Hizmetlerini Yapan	Aktarılan Ödenek
1	116 Jandarma Eğitim Alay Komutanlığı Anfi Binaları ve Isı Teshin Merkezi Proje, Şartname Ve İhale Dosyalarının Hazırlanması İşİ	45.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	53.100,00
2	Ayvacak Fen Lisesi Onarımı	199.500,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	246.875,00
3	Yeni Kütüphane Binası Proje,Şartname ve İhale Dosyalarının Hazırlanması İşİ	90.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
4	Emniyet Müdürlüğü Hizmet Binaları Proje, Şartname ve İhale Dosyalarının Hazırlanması İşİ	243.850,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
5	Lapseki Meslek Lisesi Kompleksi Yapım İşİ	13.450.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	10.782.772,82
6	Yeni Sosyal Bilimler Lisesi Pansiyonu Yapım İşİ	7.590.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	3.375.798,29
7	Yenice Hükümet Konağı Yapım İşİ	7.149.000,00	Yenice KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	6.691.500,34
9	Çanakkale Merkez Yeni Anaokulu Yapım İşİ	3.129.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	1.528.533,31

10	Çanakkale 116 Jandarma Komutanlığı Kalorifer Kazanı Bakım ve Onarım İşi	35.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	41.300,00
11	Çanakkale 116 Jandarma Eğitim Alay Komutanlığı Çevre İhata Duvarının Polikarbon Paneller İle Kapatılması İşi	31.500,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	34.970,00
12	Çanakkale Hükümet Konağı Tadilat ve Onarım İşi	27.650,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	32.621,00
13	Çanakkale Biga 125 Yataklı Devlet Hastanesi Açılmasına Yönelik Eksik İşlerin Tamamlanması İşi	-	Biga KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	2.200.182,63
14	Çanakkale Gazi Evi Rehabilitasyon Merkezi Yapım İşi	11.440.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	3.220.704,00
15	Bayramiç Tepecik Yurt Binası Güçlendirme Yapım İşi	1.307.000,00	Bayramiç KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	828.592,95
16	Bayramiç İmam Hatip Lisesi 100 Kişilik Öğrenci Yurdu Yapım İşi	5.999.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	488.908,99
17	Ayvacık 24 Derslikli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Yapım İşi	6.872.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	850.000,00
18	Lapseki İlçesi Şevketiye Köyü Sağlık Evi İkmal Yapım İşi	190.000,00	Lapseki KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	221.000,00
19	Çan İlçesi Etili Ortaokulu Bakım ve Onarım İşi	119.900,00	Çan KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
20	Lapseki İskelesi Onarım İşi	-	Lapseki KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	3.000.000,00
21	Ayvacık İlçesi Kösedere İlkokulu ve Ortaokulu, Kösedere Ortaokulu Yemekhane Binası, Ayvacık Gülpınar Çal Okul Binası ve Yemekhane Binaları Güçlendirme İşi	570.000,00	Ayvacık KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	495.317,47

22	Güzelyalı Yerleşkesi Deniz Polis Eğitim Merkezi Güvenlik Kamerası Yapım İşi	106.035,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	125.121,30
23	Merkez Ticaret Borsası İlkokulu ve Ömer Mart Ortaokulu Yapım İşi	9.717.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	7.458.731,40
24	Bayramiç Anaokulu Yapım İşi	1.700.000,00	Bayramiç KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	358.524,85
26	Bayramiç İmam Hatip Lisesi Spor Salonu Yapım İşi	2.990.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
27	Diyanet Kız Öğrenci Yurdu Kaba İnşaatı Yapım İşi	1.995.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	996.460,00
28	Merkez Öğretmen Evi Kordon Cephesi Sevis Alanı Yapım İşi	148.900,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	175.702,00
29	Çömü Sarıcaeli Yerleşkesi 1213 Parsele 14 Adet Lojman Yapım İşi	4.340.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	4.000.000,00
30	Kepez 24 Derslikli Anadolu Lisesi İkmal Yapım İşi	503.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
31	Eceabat Eski Sağlık Ocağı Binası Bakım ve Onarım İşi	235.000,00	Eceabat KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	268.893,50
32	Deniz Polis Eğitim Merkezi Dalış Malzemeleri ve Yüksek Basıncılı Temiz Hava Kompresörü Alım İşi	306.700,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
35	Çevik Kuvvet Şube ve Bölge Trafik Müdürlüğü Lojmanları Hizmet Binası Güçlendirme Yapım İşi	768.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
36	Yenice Yeşilyurt İlkokul ve Ortaokul Yapım İşi	10.978.000,00	Yenice KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
37	Lapseki İlçesi İsmail Baykut İlkokulu ve Spor Salonu Yapım İşi	9.201.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	1.817.356,88

39	Lapseki Yeni Hükümet Konağı Çevre Düzenlemesi ile Projesine Göre Eksik Kalan ve Kullanım Açısından Gerekli Olan İmalatların Yaptırılması İşi	151.000,00	Lapseki KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	178.180,00
40	Zirai Atık Toplama Alanının Kapatılması İşi	50.000,00	Bayramiç KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	50.000,00
41	Biga İlçesi Balıklı Çeşme 2 Hekimli Aile Sağlığı Merkezi Yapım İşi	1.350.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
42	Ayvacık Gülpınar 16 Derslikli Ortaokul Yapım İşi	5.735.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
43	Eceabat Kabatepe Jandarma Karakol Komutanlığı At Tavlası (Barınak) Yapım İşi	0,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
44	Bayramiç İmam Hatip Lisesi Çevre Düzenlemesi Yapım İşi	243.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
45	Umurbey Ortaokulu Binası Elektrik Tesisatı ile Kalorifer Kazanı Onarımı İşi	0,00	Lapseki KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	0,00
46	Yenice Taban Sağlık Evi Yapım İşi	277.000,00	Yenice KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	275.168,92
47	Gökçeada Uğurlu Sağlık Evi Onarımı İşi	77.000,00	Merkez KHGB	Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	90.860,00
TOPLAM :		109.360.035,00	TOPLAM :		49.887.175,65

Kamu idaresi cevabında; özetle 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesi hükmünce Bakanlıklar ve diğer kuruluşlardan İl Özel İdaresine herhangi bir yatırım için gönderilen ödeneklerin İl Özel İdaresi bütçesine gelir ve gider kaydedildiği andan itibaren tahsis amacına uygun kullanılmak kaydıyla artık İl Özel İdaresinin tasarrufuna girmiş ve özel idare bütçesinin bir parçası haline gelmiş olduğu, birliklere aktarılan ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımların birliklerin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmadığı, Anayasanın 123 ve 127'inci maddelerinde yer alan düzenleme ışığında merkezi idarenin, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde

idari vesayet yetkisine sahip olduğu, yine 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 22'inci maddesi hükmünce Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu tarafından denetlendiği; birlik tarafından gerçekleştirilen ihalelerin Köylere Hizmet Götürme Birliği İhale Yönetmeliği ile belirlenen usul ve esaslara göre yapıldığı, dolayısıyla yeterli rekabet şartının sağlandığı ve yatırımların 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenen sürelerle göre daha hızlı bir şekilde gerçekleştirildiği; açıklanan nedenlerle Köylere Hizmet Götürme Birliklerine yapılan aktarmaların 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesi gereğince mevzuata uygun olarak yapıldığının değerlendirildiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak Kurum görüşünde dayanak olarak gösterilen 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinin değişik üçüncü fıkrası hükmünce Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından köylere hizmet götürme birliklerine aktarılacak ödenekler, köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarına yönelik olup, bu kuruluşlar kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine il özel idaresinin aracılığı olmadan da aktarma imkânına sahiptirler. Oysa bulgu konusu ödenek aktarımları, merkezi idare kuruluşlarının görev alanındaki yatırım işlerinin gerçekleştirilmesi maksadıyla bu kuruluşlarca il özel idaresine gönderilen ödeneklerin ikinci bir kez köylere hizmet götürme birliklerine aktarılması ile ilgilidir ve bu yatırımlar 5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde belirtilen doğrudan köye yönelik hizmetlere ilişkin yatırımlardan değildir. (Okul, hastane, kamu hizmet binaları yapımı gibi)

Yine kurumun görüşünde belirtildiği üzere, Bakanlıklar ve diğer kuruluşlardan İl Özel İdaresine herhangi bir yatırım için gönderilen ödenekler İl Özel İdaresi bütçesine gelir ve gider kaydedilmekle özel idare bütçesinin bir parçası haline gelse de, bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamayacak ve yalnızca tahsis amacı doğrultusunda İl Özel İdaresinin tasarrufuna girmiş olacaktır. Kaldı ki 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinin değişik üçüncü fıkrası Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının köylere hizmet götürme birliklerine aktarabileceği ödeneklerin kapsamını yalnızca köye yönelik hizmetler olarak sınırlamışken, İl Özel İdaresi tarafından gerçekleştirilmesi öngörülerek bu kuruluşlarca gönderilmiş ödeneklerin İl Özel İdaresinin tasarrufunda olduğu değerlendirilerek tekrar aktarma konusu yapılması 5355 sayılı Kanun'un özüne uymamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Bakanlıklar ve diğer kuruluşlardan İl Özel İdarelerine gönderilen yatırım ödeneklerinin İl Özel İdareleri tarafından ikinci bir kez aktarma konusu edilerek köylere hizmet götürme birliklerine aktarılmasının 5355 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeye aykırı olduğu, ayrıca Çanakkale İl Özel İdaresince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılan kaynakların bulgudaki tabloda görüldüğü üzere ihaleleri Köylere Hizmet Götürme Birlikleri tarafından yapılmasına rağmen kontrollük hizmetlerinin Çanakkale İl Özel İdaresi Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü tarafından yapıldığı, bu aktarmalar yoluyla gerçekleştirilen ihalelerin ve gerçekleşen yatırımların kamu ihale mevzuatı ve Sayıştay Denetimi dışında kalınması sonucunu doğurduğu görülmektedir.

BULGU 9: Enerji Müsaadesi Alınabilmesi İçin Dağıtım Şirketince Yapılması Gereken Ancak Çeşitli Nedenlerle İdare Bütçesinden Karşılana Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile işgal eden tüzel kişiyi ifade eder.

28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde de; dağıtım tesisi, *“İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımını için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları”*; bağlantı hattı *“Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım şebekesine bağlamak için gerekli ve bu Yönetmelik kapsamında belirtilen mesafe sınırları dâhilinde olan; AG'den bağlı tüketiciler için yapı bina giriş noktasından itibaren dağıtım şebekesine kadar, OG'den bağlı tüketiciler için tüketicinin şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar olan hattı”* bağlantı noktası *“İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğini ve alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktasını”* ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Nitekim adı geçen Yönetmelik'in “Dağıtım tesisi sınırları” başlıklı 15'inci maddesinde; *“Dağıtım sistemine bağlı tüketiciler açısından, bağlantı noktasından kullanım yerine kadar olan tesis ve teçhizat tüketicinin mülkiyetindedir. Bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren hattın geri kalan kısmı dağıtım tesisidir.”* denilerek

bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Görüldüğü üzere hem alçak gerilim hem orta gerilim seviyesinden bağlı tüketicilere bağlantı noktasına kadar enerjinin getirilmesi (trafo dahil) maliyeti dağıtım şirketine aittir.

Dağıtım şirketi ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde karşılaması gerektiği 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 10’ncu maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Enerji dağıtımını ile ilgili “meskûn mahal” ifadesi ise Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı 3’üncü maddesinde; *“Meskûn mahal: 02.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen “yerleşme alanı” ve “belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı” ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımlarını,.....ifade eder.”* şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere meskûn mahal alan kapsamı oldukça geniş düzenlenmiş, meskûn mahal dışında kalsa bile köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı ile mera, yaylak ve kışlakların geçici yerleşime açılan kısımları bile meskûn mahal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla dağıtım şirketinin, Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 10’ncu maddesine göre AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) gerekli şebekeyi tesis ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla beraber, 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin (Değişik: RG-1/6/2017-30083) 10/A maddesinin 4-c fıkrasında; *“...bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen*

sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denildiğinden, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan dağıtım tesis giderleri bazı durumlarda dağıtım sistemine bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanabilmektedir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin yukarıda bahsedilen 21'inci maddesinde hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 3 numaralı fıkrasında ise; *“(3) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Bu durumda gerçekleşen yatırıma ait bedel, dağıtım şirketi tarafından bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle, yatırımı yapan veya finanse eden gerçek veya tüzel kişiye, muhataba ulaşılamaması halinde tesisin bulunduğu yerdeki en yakın banka ya da PTT şubesine, hak sahip veya sahipleri adına yatırılarak ödenir. Dağıtım tesisinin geçici kabulünün, dağıtım şirketinin bağlantıyı karşılayabileceğini öngördüğü tarihten sonra yapılması halinde ödeme geçici kabulün yapıldığı tarihi takip eden yıl içerisinde söz konusu dağıtım tesisinin bulunduğu yerlere ilişkin kullanım haklarının, geri ödemenin yapılacağı yıla kadar TEDAŞ adına temin edilememiş olması halinde ise ödeme, bu hakların tamamının TEDAŞ adına temin edildiği yılı takip eden yıl içerisinde yapılır. Dağıtım şirketi ilgili dağıtım tesisini, varlık kayıtlarına ödemenin yapıldığı tarihte ekler.”* denilmek suretiyle dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

İlgili Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 5 numaralı fıkrasında; *“Bu madde hükümleri uyarınca yapılan dağıtım tesisinin geçici kabulünün yapıldığı ayı takip eden aydan itibaren, geri ödemenin yapılacağı ilk taksit tarihine kadar geri ödemesi yapılmamış tutar Tüketici Fiyat Endeksi oranında güncellenir. Vadesinde geri ödemesi yapılmamış taksitlere ilişkin tutara, vade tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre belirlenen kanuni faiz oranı uygulanır.”* denilmiştir.

Öte yandan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10/B maddesi 4'üncü fıkrasında; *“Bağlantı hattının kullanıcı tarafından tesis edilecek olması*

halinde, dağıtım şirketi ile kullanıcı arasında, bağlantı hattının tesisine, kullanım haklarına ve devrine ilişkin bir tesis yapım sözleşmesi imzalanır. Altıncı fıkra kapsamındaki bağlantı hattı enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl sonra, diğer bağlantı hatları enerjilendirme tarihinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilir.” denilmiştir.

Aynı maddenin 6’ncı fıkrasında ise “Meskun mahal dışındaki 500 metreyi aşan OG bağlantı hatları, enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl boyunca bağlantı hattı niteliğini korur ve bu süre sonunda dağıtım şebekesi kapsamına alınır. Bağlantı hatlarının işletme ve bakımı, tesislerin enerjilendirilmesinden itibaren dağıtım şirketinin sorumluluğundadır.” denilmiştir.

İdare tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Ancak ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için İdarece karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu ekli tabloda gösterilen yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınması gerekmektedir.

Bununla beraber söz konusu tesis ve trafoların bakımının yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirmesi nedeniyle (hukuki açıdan dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilen) bu tesislerin kaydi olarak da müştemilatı ile birlikte ilgili dağıtım şirketine devredilmesi gerektiği; ayrıca elektrik bağlantı talep yazısının, bina tamamlandıktan sonra değil, ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktasının önceden belirlenmesi ve bu şekilde dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 6: Enerji Müsaadesi Alımında Enerji Nakli İçin İdarece Yaptırılan Trafo Kurulumu ve Diğer İşler Yapım Tablosu

Sıra No	İşin Adı ve Yılı	Enerji Dağıtım Firmasının Adı	Trafonun Durumu	Trafo İçin Ödenen Toplam Tutar
1	Çanakkale Endüstri Meslek Lisesi (2018)	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	81.783,56-TL
2	İl Özel İdare Hizmet Binası (2015)	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	60.360,54-TL
3	Eceabat Öğrenci Konukevi (2017)	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	84.083,56-TL

4	112 Acil Çağrı Merkezi (2017)	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	56.571,65-TL
5	Lapseki Hükümet Konağı (2018)	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	104.526,76-TL
6	Çanakkale Karasal Sayısal Yayın Kulesi	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş	Devredilmedi	186.354,86-TL

Kamu idaresi cevabında; özetle enerji müsaadesi alınabilmesi için dağıtım şirketlerince yapılması gereken ancak tesisin biran önce hizmete açılması ve diğer çeşitli nedenlerle İdare bütçesinden karşılanan dağıtım tesis giderlerinin 20.05.2019 tarih ve 8572 sayılı yazı ile Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş Bursa Bölge Müdürlüğünden talep edildiği, ayrıca elektrik bağlantı talep yazılarının bundan böyle ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktalarının önceden belirleneceği ve dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Çanakkale İl Özel İdaresince karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden gerek Çanakkale İl Özel İdaresince gerekse adına yatırım yapılan diğer kamu idareleri tarafından geri alınması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu trafoların bakımı yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirdiğinden eski ve yeni tesislerin müştemilatı ile birlikte dağıtım şirketine devredilmesi gerekir.

BULGU 10: 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu Maddesi Gereğince Yapım İşlerinde Kesin Kabulden İtibaren Yüklenici ve Alt Yükleniciye Getirilen 15 Yıllık Sorumluluk Mükellefiyeti Gözetilmeden İl Özel İdaresi Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması

Çanakkale ilindeki okul ve muhtelif kamu binalarına ait bakım onarım giderlerinin, herhangi bir "teknik heyet tespiti" bulunmadan, kesin kabulden itibaren 15 yıllık süre içinde, Çanakkale İl Özel İdaresi bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Oysa 4735 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesinin (YİĞŞ) 20'nci ve 25'inci maddelerinin son fıkraları gereğince yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay

tarihinden itibaren de 15 yıl süreyle müteselsilen sorumlu olup bu zarar ve ziyanın genel hükümlere göre (rızaen tahsilât veya alacak davası açılarak) yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilmesi gerekmektedir.

4735 sayılı Kanun kapsamında sözleşmeye bağlanan ve kesin kabulden itibaren 15 yıllık süre müddeti devam eden kamu binalarında, bakım onarım gideri yapılabilmesi için öncelikle bir teknik heyet oluşturulması, söz konusu bakım onarımın kullanım hatasından mı yoksa imalat hatasından mı kaynaklandığının tespit ettirilmesi, kullanım hatasından kaynaklı bakım onarım giderlerinin bütçeden karşılanması; buna karşın yüklenici veya alt yüklenici kusurundan kaynaklanan bakım onarımın yüklenici marifetiyle yaptırılması, sonuç alınamaması durumunda kamu kaynakları ile yüklenici nam ve hesabına yaptırılıp bedelinin yükleniciden sulh veya alacak davası yoluyla tahsil edilmesi, ayrıca bu kapsamda 30'uncu maddenin gereğini yerine getirmeyen yükleniciden, geçici kabulden itibaren 15 yıl boyunca geçerli olan iş bitirme belgelerinin yaptırım mahiyetinde geri çağırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "15.05.2019 tarih ve 8278 sayılı yazımız ile kurumlara gerekli bilgilendirme yapılmış olup, bundan böyle İl Özel İdaresi Bütçesinden yaptırılacak bina bakım ve onarımları, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince yapım işlerinde kesin kabulden itibaren yüklenici ve alt yükleniciye getirilen 15 yıllık sorumluluk mükellefiyeti gözetilerek yaptırılacak olup, bu tür bakım-onarım taleplerinde teknik bir komisyon tarafından hatanın kaynağının belirlenerek bu doğrultuda işlem tesis edilmesi sağlanacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, bina bakım onarımlarında, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince yapım işlerinde kesin kabulden itibaren yüklenici ve alt yükleniciye getirilen 15 yıllık sorumluluk mükellefiyetinin dikkate alınacağını bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: Akaryakıt İhalesinin Kısmi Teklife Açılmaması Suretiyle İhalede Rekabetin Sınırlandırılması

Toplam akaryakıt ihtiyacının yaklaşık % 60'ının dökme suretiyle İdarenin pompa istasyonlarına doğrudan teslim şeklinde, geriye kalan % 40 oranındaki kısmın ise İdare binasına en fazla 10 km uzaklıktaki taşıt tanıma sistemi ile uyumlu bayilik lisansı olan pompa

istasyonlarından teslim şeklinde alınmasına rağmen, teknik şartnamede ‘dökme ve taşıt tanıma sistemiyle alınan akaryakıtın tek bir dağıtıcı lisansı olan firmaya ait olma şartı’ getirilmesiyle söz konusu 10 km’lik alanda akaryakıt istasyonu olmayan ve/veya şehir dışında olmakla birlikte bayisi aracılığıyla dökme akaryakıt satışı yapan dağıtım şirketlerinin ihaleye teklif vermesinin mümkün olamadığı, bu şekilde rekabetin sınırlanması sonucu ihale kısımlarının düşük kaldığı tespit edilmiştir.

Öte yandan İdarenin merkezde ve ilçelerde pompa istasyonlarının bulunduğu, söz konusu akaryakıt istasyonlarının revizyonu yapılarak tüm ihtiyacın dökme suretiyle temin edilmesi ve bu yolla daha yüksek ihale kısımlarının oluşmasına imkân sağlanması mümkündür. Bu şekilde araçların bayi yolu gidiş dönüş için sarf ettikleri 20 km’lik akaryakıt bedelinden de tasarruf sağlanacağı muhakkaktır.

Akaryakıt ihalesinde rekabetin artırılması için öncelik olarak “dökme suretiyle idarenin akaryakıt istasyonuna teslim” ve “taşıt tanıma ile bayiden teslim” şeklinde ihalenin kısmi teklife açılması gerektiği; İdareye ait akaryakıt pompa istasyonlarının ve tanklarının revizyonu ile de ileride tüm akaryakıt ihtiyacının dökme suretiyle temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bundan böyle akaryakıt ihalelerinde rekabetin artırılması için öncelik olarak “dökme suretiyle idarenin akaryakıt istasyonuna teslim” ve “taşıt tanıma ile bayiden teslim” şeklinde ihalenin kısmi teklife açılması sağlanacak, İdaremize ait akaryakıt pompa istasyonlarının ve tanklarının revizyonu ile de ileride tüm akaryakıt ihtiyacının dökme suretiyle temin edilmesi çalışmaları yapılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince, akaryakıt ihalesinde rekabetin artırılması için öncelik olarak “dökme suretiyle idarenin akaryakıt istasyonuna teslim” ve “taşıt tanıma ile bayiden teslim” şeklinde akaryakıt ihalelerinin kısmi teklife açılacağı ve İdareye ait akaryakıt pompa istasyonlarının ve tanklarının revizyonu ile de ileride tüm akaryakıt ihtiyacının dökme suretiyle temin edilceği ifade edilmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanması Zorunlu Olmasına Rağmen Sözleşme İmzalanmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi gereğince doğrudan temin ile

gerçekleştirilen hizmet alımları ile yapım kapsamındaki bina bakım onarım işlerinin belli bir süreyi gerektirmesine rağmen ilgili yüklenici ile sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan temine ilişkin açıklamalar” başlıklı 22.1.1.3. maddesinde; “ *Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması İdarelerin takdirindedir.*” denilmiştir.

İlgili mevzuat gereğince bir defada yapılacak doğrudan temin kapsamındaki alımlarda sözleşme yapılması İdarenin takdirindedir. Ancak belli bir süreyi gerektiren ve doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım işleri ile hizmet alımlarında karşılıklı olarak yüklenicilerle sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle belli bir süreyi gerektiren ve doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım işleri ile hizmet alımlarında karşılıklı olarak yüklenicilerle sözleşme düzenleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, belli bir süreyi gerektiren ve doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım işleri ile hizmet alımlarında yüklenicilerle sözleşme düzenleneceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR****ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ 2018 YILI BİLANÇOSU**

AKTİF	2018 (TL)	PASİF	2018 (TL)
1 DÖNEN VARLIKLAR	199.843.348,75	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	69.839.020,22
10 HAZIR DEĞERLER	193.206.243,48	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	0
102 BANKA HESABI	193.206.243,48	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	0
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00	32 FAALİYET BORÇLARI	4.570.209,07
12 FAALİYET ALACAKLARI	4.779.383,27	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	3.246.864,13
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	322BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR HESABI	1.323.344,94
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	4.238.542,16	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	60.785.655,11
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	214.604,58	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.677.767,88
127 DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	326.236,53	333 EMANETLER HESABI	58.107.887,23
13 KURUM ALACAKLARI	0,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	3.306.253,39
132 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	0,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	1.637.528,20
14 DİĞER ALACAKLAR	2.125,98	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	181.284,53
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	2.125,98	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	14.221,67
		368 VADESİ GEÇMİŞ,ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	1.473.218,99
15 STOKLAR	1.321.295,86	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	1.176.902,65
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	1.321.295,86	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	1.176.902,65
16 ÖN ÖDEMELER	534.300,16	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	41.729.834,66
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	33.384.116,32
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	400 BANKA KREDİLERİ HESABI	33.384.116,32
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	534.300,16	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	8.345.718,34
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	0,00	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	8.345.718,34
2 DURAN VARLIKLAR	295.521.677,02	5 ÖZ KAYNAKLAR	383.796.170,89
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	38.260.805,21	50 NET DEĞER	-21.698.809,75
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	11.119.970,88	500 NET DEĞER HESABI	-21.698.809,75
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	27.140.834,33	51 DEĞER HAREKETLERİ	-8.053,50

25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	256.753.409,91	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0,00
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	2.538.681,24	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	-8.053,50
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	85.418.397,18	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	461.808.541,26
252 BİNALAR HESABI	45.821.448,22	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	461.808.541,26
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	12.480.673,97	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-107.214.994,40
254 TAŞITLAR HESABI	12.957.941,97	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-107.214.994,40
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	3.105.016,23	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	50.909.487,28
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-662.469,58	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	70.585.668,42
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	95.093.720,68	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-19.676.181,14
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	507.461,90	PASİF TOPLAMI :	495.365.025,77
260 HAKLAR HESABI	1.271.645,47		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-764.183,57		
AKTİF TOPLAMI :	495.365.025,77		
NAZİM HESAPLAR	261.896.759,83	NAZİM HESAPLAR	261.896.759,83
905 ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	21.023.292,64	903 KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI	21.023.292,64
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	31.804.381,15	911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	31.804.381,15
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	34.539.686,04	921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	34.539.686,04
971 BORÇLANMA KARŞILIĞI HESABI	174.529.400,00	970 BORÇLANMA HS	174.529.400,00
GENEL TOPLAM :	757.261.785,60	GENEL TOPLAM :	757.261.785,60

**ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ 2018
YILI FAALİYET SONUÇLARI
TABLOSU**

HESAP	YARDIMCI	Giderin Türü	2018
KODU	HESAP		
	KOD 1		
630	0 1	Personel Giderleri	42.933.353,92
630	0 2	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	5.045.655,64
630	0 3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	29.035.838,36
630	0 4	Faiz Giderleri	2.692.384,59
630	0 5	Cari Transferler	3.135.198,00
630	0 7	Sermaye Transferleri	143.208.587,78
630	1 1	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	9.892.058,00
630	1 2	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	2.775,00

630	1 3	Amortisman Giderleri	91.747,07
630	1 4	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	8.864.758,31
630	25	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	32.446.709,61
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	
630	99	Diğer Giderler	2.185.266,69
Giderler Toplamı:			279.534.332,97
HESAP	YARDIMCI	Gelirin Türü	2018
KODU	HESAP		
	KOD 1		
600	0 1	Vergi Gelirleri	36.858,01
600	0 3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.048.543,87
600	0 4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	191.998.887,96
600	0 5	Diğer Gelirler	126.699.415,41
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	9.660.115,00
Gelirler Toplamı:			330.443.820,25
Faaliyet Sonucu (+/-)			50.909.487,28

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kiraya Verilen Gayrimenkullerin, Kayıtlı Değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler Bölümü Bulgu-3)

Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler Bölümü Bulgu-1)
Köylere Hizmet Götürme Birliklerine 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanununun 18'inci Maddesinde Öngörülme Şekilde Aktarmalar Yapılması	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler Bölümü Bulgu-8)
Çanakkale İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünün Dayanakları Bölümü Bulgu-2)
Taşınırlar ve Taşınmazlar ile Haklar İçin Amortisman Ayrılmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Çanakkale İl Özel İdaresinin bilançosu incelendiğinde 258 ve 268 birikmiş Amortismanlar hesaplarının kullanılmış olduğu görülmekle birlikte

			Taşınmaz envanterinin henüz tamamlanmaması nedeniyle taşınmazlara ilişkin amaortismanların tam olarak şu anda çıkarılamayacağı düşünülmektedir.
İşçi Statüsünde İstihdam Edilen Personelin Kıdem Tazminatları İçin Ayrılan Karşılıkların Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarında Gerçek Durumu Yansıtması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	İşçilere ait kıdem tazminatı karşılıkları 372 / 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında muhasebeleştirilmiştir.
Çanakkale İl Özel İdaresinin Tahsili Sağlanamayan Gelir Alacaklarının, Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında, Olduğundan Fazla Görünmesi	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünün Dayanakları Bölümü Bulgu-1)